

handle, og hvorved der kan opnaaes, hvad der umuligt kan opnaaes igjennem Rigsdagen og paa Sagens nærværende Standpunkt. Det er altsaa dertil, jeg maa henvise saadanne Bemærkninger. Jeg savner paa det Allerbestemteste det logiske Baand mellem disse Præmisser og den meget store og følgerige Concluston nu at ville forfaste det, der er Resultatet af saa lange og mæssommelige Overvejelser. Derfor — det har jeg ikke lagt det mindste Dølgemaal paa — ventede jeg grundige Angreb paa Fællesforsætningen og altsaa ogsaa paa Udvalgets Betænkning fra et æret Medlem, der ikke blot i det Hele taget, siden han indtraadte i Landstinget, her har indtaget en ledende Stilling, hvad ogsaa fra nogle Sider idetmindste er blevet erkjendt, men som derhos — saa forekommer det mig — har bestemt behudet Saadant ved den Maade, hvorpaa han optraadte under Forhandlingerne om Grundlovsbestemmelsens tredie Vedtagelse; thi det kunde jo dog vel kun være Præliminaries, han da fremførte, og der foreligger altsaa et Løfte om at ville optage Discussionen i dens fulde Omfang, naar den forelaa, hvad den nu gjør. Jeg havde ligefrem glædet mig dertil, fordi jeg troer, at en Discussion først giver det rette Udbytte, naar de forskjellige Ansuelser med Bestemthed og med Grunde træde op imod hinanden. Den ærede Landstingsmand henviste til et andet Sted, hvor hverken han eller jeg kan give Møde; jeg troer virkelig ikke, at det er den rette Maade, naar man har hændt Handfæstet og den optages af Mænd, som man dog ikke kan erklære det for at være under sin Værdighed at discutere Sagen med: da at tie eller dreie af. Det er i Sandhedens, og altsaa ogsaa i Sagens Interesse, at denne Drøftelse finder Sted her, hvor vi staae Ansigt til Ansigt imod hinanden; der maa da komme hvilket Resultat der vil. Den ærede Landstingsmand vil ikke, som han synes at antyde, kunne henvise til, at det dog var forsaavidt ønsket, som han antog, at Majoriteten i Forveien var afgjort; det synes mig kun at indeholde en forøget Opfordring til af yderste Kraft at forsøgte sin Mening, det at

man er i Minoriteten, — Noget, der jo forøvrigt først skal vise sig; — det er nemlig ganske vist, at den, der er sikker paa Majoriteten, har en vis Fristelse til at fritage sig selv for at give Grunde, idet den blotte Paavikning af Resultatet altsaa virkelig fører til det samme Resultat; men netop Minoriteterne have det store Fortrin, — hvorfor ogsaa Historien viser, at Folkestemningen meget ofte har været paa Minoriteternes Side, — at de erhverve Betydning ved Grundenes egen indre Rigdom, deres Ryhed, Sandhed og Vægt, og ikke, — hvad skundom er Tilfældet med Majoriteterne, — blot ved Stemmeantallet. — Jeg har troet som Ordfører strax at burde udtale dette, fordi jeg Intet hellere ønsker, end at Sagen ogsaa i Landstinget maa faae den fuldstændigste og alsidigste Drøftelse. Jeg skal iøvrigt for mit Bedkommende fremdeles ansee min Opgave som Ordfører kun at være, saa godt jeg kan, at imødegaae, hvad der her maatte fremkomme imod Udvalgets Betænkning og den i samme det høitærede Thing tilraadede Concluston.

Clausen: Jeg har begjært Ordet, fordi jeg ønsker noget nærmere at udtale mig om min personlige Stilling til den Betænkning, hvori jeg har taget Deel; og dog vilde jeg maaskee ikke have begjært Ordet, dersom jeg ikke turde antage, at jeg har denne Stilling tilfælles med mange Andre. — Naar jeg for det Første i den afsnappede Maalestof, hvorefter Forsætningsfriheden unægteligt her bydes os, ikke har kunnet finde nogen Betænkelseslighed ved at tiltræde den Beslutning, som Udvalget har tilraadet, da har dette for en væsentlig Deel sin Grund i min Betragtning af det constitutionelle Liv, af det, der for mig udgjør den frie Forsætnings Væsen og giver den dens egentlige Værd og Betydning. Deri ligger for mig det Fordærvelige i den absolutte Regjeringsform overfor ethvert Folk, som er kommet udover den borgerlige Umyndighedsalder, at den, uagtet alt det Gode og Nyttige, der kan kaldes til Live ved det enerådende Magtord, er aldeles usikket til at bringe sjæleligt Liv ind i Statslegemet, usikket til at føre Folket til Brug af og Bevidsthed om